

JE MOŽNÉ, ŽE NÁŠ OBOR ČEKÁ ROZCESTÍ, NEJSME OVŠEM JEDINÝM TAKOVÝM OBOREM

ROZHOVOR S GABRIELOU SOLNOU, MÍSTOPŘEDSEDKYNÍ AKL ČR

Barbora Lichorobiec¹

Barbora Lichorobiec

Gabriela Solná

Mgr. Gabriela Solná je klinickou logopedkou, která se logopedii věnuje od roku 2001. Pracuje ve Vítkovické nemocnici na neurologickém oddělení, a to jak s dospělými pacienty na lůžkách, tak i s dětskými pacienty v ambulanci. Od roku 2016 je místopředsdkyní Rady AKL ČR, věnuje se vzdělávání a je webmasterkou webu klinickalogopedie.cz. Profesionálně se specializuje na dysfagie, neurovývojové poruchy a tvorbu diagnostických nástrojů pro děti.

Byla pro tebe, Gábino, logopedie jasnou volbou?

Zdaleka ne. Vybavuji si tři okolnosti, které mě nasměrovaly k rozhodnutí vystudovat logopedii. Chtěla jsem původně studovat učitelské obory výtvarnou výchovu a český jazyk. Nezdár u prvních přijímaček mě dovedl k praxi v MŠ. Až při samotné práci v MŠ mě oslovilo prostředí a děti na různých úrovních komunikace. Další rozhodující situací bylo samotné vyšetření na logopedii, které bylo pro uchazeče povinné. Byl to pro mě zážitek, oslovil mě tenkrát milý a profesionální kontakt při vyšetření u Mgr. Marie Rupcové, která se nakonec za několik let stala i mou garantkou. A nakonec tím třetím momentem byla nemoc tatínka, který zemřel v mých 15 letech na rakovinu v oblasti čelisti. Prošel si potížemi s polykáním, radioterapií... Zpětně

hodnotím, že i to byla okolnost formující mé rozhodnutí studovat logopedii.

To vysvětluje i polaritu tvé praxe – na jedné straně práce ve Vítkovické nemocnici na oddělení s dospělými klienty a na straně druhé tvá aktivita ve vydávání testových baterií pro raný věk dětí.

Je to pro mě moc důležité, že můžu terapeuticky pracovat s oběma skupinami. Práce s pacienty na opačných stranách věkového spektra vlastně působí jako psychohygienu.

Jak to vypadá s testovými bateriemi aktuálně?

Testové baterie TEPO k vyšetření porozumění a TEPRO k vyšetření slovní zásoby pilně dokončujeme. Je v plánu je do konce tohoto roku vydat.

To je radost slyšet. Jak dlouho na testech pracujete?

V podstatě od podzimu 2018, tři roky sběru dat, na kterém se podílely kolegyně z celé ČR, a teď s kolegyní Bárou Červenkovou data analyzujeme. Všem bych chtěla moc poděkovat, byla to velmi náročná práce.

Kde jsi nasbírala zkušenosti, kde byl zdroj tvé praxe?

Praxi jsem absolvovala na mnoha místech, ale tu nejdéle ve FN Ostrava u doktorky Marie Kaniové. Byla to cenná zkušenost a dlouho jsem z ní pak čerpala ve svém působišti ve Vítkovické nemocnici.

Jaké jsou „aha“ momenty tvé praxe?

Těch bylo více, například v rámci studentské praxe jet do lesa se skupinou neslyšících dětí, které se vám pak rozutečou a vy na jejich vzdalující se záda znakuje „stůj“.

¹ Mgr. Barbora Lichorobiec, Klinická logopedie pro SLOVA, Rotalova 38, 614 00 Brno-Husovice, Česká republika. E-mail: baralich@seznam.cz.

Ale jen úsměvné momenty to nebyly. Cítila jsem třeba dlouhodobou frustraci z absence diagnostických nástrojů a také pevnějších hranic u diagnostiky vývojových poruch. Ale to není palčivé téma jen u nás, jde o problém, který se řeší i zahraničí.

Oblast, kterou máš v Radě AKL ČR na starost, je vzdělávání. Jak ji hodnotíš?

Nejprve musím zdůraznit, že jsme trochu výjimkou. Není příliš běžné, aby profesní organizace zaštiťovala zároveň z velké části vzdělávání. To u jiných profesních organizací nenajdete. A jak nedisponujeme vlastními prostory, pojí se s organizací kurzů občasné komplikace, nicméně ta tradice je dlouhodobá a většina kurzů má velmi dobrý ohlas.

Mám radost, že se podařilo uskutečnit některé velmi pěkné nové kurzy, že jsem měla možnost seznámit se s některými kolegy, kteří se na přednášení pro asociaci podílejí. Jsou to velmi schopní lidé. Jsem ráda za spolupráci se slovenskými kolegy, která je dlouholetá. Já sama ze své předatestační přípravy vzpomínám na kurzy prof. Mikulajové, prof. Lechty nebo prof. Cséfalvaye. Byly opravdovým zážitkem. Aktuálně si cením spolupráce například s paní docentkou Kapalkovou nebo dr. Buntovou. I u nás ale vyrůstá generace mladých slibných odborníků.

Co by vzdělávání naší asociace pomohlo?

Sleduji zlepšení, ale určitě by nám pomohly více sjednocené osnovy pregraduálu (studium na VŠ) našeho oboru. Bohužel sjednocené prozatím nejsou a vnímám výrazné rozdíly ve studiu studentů. Například některé fakulty vůbec nezahrnují do studia diagnostiku a terapii dospělých klientů. Některé naše mladé kolegyně si pak stěžují při nástupu do praxe, že jejich studium neobsáhlo všechny diagnózy, se kterými naše praxe pracovat má.

Když budeme mít sjednocený dobrý pregraduál, můžeme pak postgraduál zaměřit více na praxi, kurzy by pak byly hlavně praktické. A příznám se, že by se mi velmi líbilo ukotvit naše studium ve zdravotnictví, abychom se jednou provždy odlišili od speciálních pedagogů.

Narazila jsi na palčivé téma. Jak bys komentovala současnou situaci s resortem školství?

Je to frustrující a trvá to již velmi dlouho. Jednu chvíli máte pocit, že už je vyhráno, a za půl roku se situace zase změní; vždyť

samotný zákon se snahou zakotvit školského logopeda se řeší už pět let. Také kompetence nejsou stále vymezeny a s měnící se politickou garniturou je to takový boj s větrnými mlýny. Nejsmutnější na tom je, že oba tábory nemají možnost využít potenciál svých profesí pro dobro dětí. Spíše to vnímám jako boj o jednu profesi.

Dá se očekávat v našem oboru nějaký nový trend?

Domnívám se, že současný přístup „dělejme všechno“ – tím myslím všechny diagnózy – bude postupně slábnout. Můj názor je, že je dobré se v něčem specializovat. Být výborným ve všech diagnózách nelze. Samozřejmě velká města naše specializace umožňovala vždy více a dříve. Ale s variantou telemedicíny lze nasměrovat péči i na dálku a našim klientům tak pomoci. To by pak kolegyním umožnilo věnovat se některým diagnózám více.

Která odborná literatura tě teď v poslední době nejvíce oslovila?

Publikace od kolegyně Bány Červenkové Rozvoj komunikačních a jazykových schopností, která by se měla stát u všech kolegů základem pro znalost raného vývoje – jak diagnostiky, tak možnosti terapie u dětí s narušeným vývojem jazyka. Také kniha Testy a dotazníky pro vyšetřování kognitivních funkcí, nálady a soběstačnosti od profesora MUDr. Aleše Bartoše.

Práce pro radu předčila tvé představy?

Původně jsem do rady jít nechtěla, ale vyhověla jsem prosbě bývalé předsedkyně a šla jsem jako záskok za kolegyni Jitku Mercelovou. Pak jsem se ale snažila čas v radě využít i směrem pro dobro členů, třeba oslovit ke spolupráci psychology k vytvoření diagnostické baterie. Práce v radě je náročná a dostanete málo zpětné vazby. Musíte jít do takové aktivity ideálně z vlastního přesvědčení, bez očekávání ocenění z vnějšku. Všechny členy rady vždy těší pozitivní zpětná vazba. Pokud je všechno v pořádku, každý si hledí svého, vše funguje, jak má. Pokud ne, najde se pár nespokojených členů a vy musíte obhajovat své činy, že děláte dost, a stejně ne vždy je spokojenost. První tři roky byly takové rozkoukávací. Rada o sedmi členech byla lepší, více se toho podařilo. Další tři roky v pěti členech byly a jsou těžší. Nižší počet členů rady je stresující. Z mého pohledu se to neukázalo jako dobré rozhodnutí. Ale jinak mne práce v radě dovedla i k pozitivnímu poznání – například že máme

spoustu šikovných pracovitých kolegů, že není sci-fi vydat test nebo že není nemožné vydat pomůcku.

Máš své strategie k dočerpání sil?

Mám. Maluju. Malování mě doslova zachránilo v čase covidu. A pak dlouhé procházky se psem. Také si ráda vyrábím vlastní kosmetiku.

Co bys našemu oboru přála?

Je toho dost, sjednocený pregraduál, více vědecké činnosti, vymezení kompetencí se školstvím a také dostupnou diagnostiku u vývojových poruch. Přála bych si, aby nás lépe vnímala veřejnost, jak ta odborná, tak ta laická. Zde pak stačí, abychom dělali dobré jméno oboru tím, jak budeme dobře pracovat každý sám za sebe.

Gábi, jako řadová členka AKL ti děkuji za tvou práci pro naši asociaci a za celou redakci LKL děkuji za rozhovor.